

OBSAH

Úvodem	9
1. Jídlo v základních kontextech věd a oborů	11
1.1 Jídlo jako dosud neintegrováný předmět sociálních a přírodních věd	11
1.2 K významovým rovinám pojmu jídlo	15
1.3 Jídlo a sociální normy	17
1.3.1 Společenská reflexe nadbytku jídla a chudoby	19
1.3.2 Dietetika	21
1.4 K vývoji pojetí jídla v přírodních a sociálních vědách	25
1.5 Jídlo a jeho reflexe v sociálních vědách	36
1.6 Výzkumy lidských aktivit spojených s jídlem v rámci etnologie a antropologie	41
1.7 K vývoji jídelní kultury. Národní kuchyně. Francouzská a anglická kuchyně.	44
1.7.1 Vzájemné ovlivňování národních kuchyní	45
1.8 Jídelní tradice v českých zemích	47
1.8.1 Posvícení, poutě a jídlo	53
1.9 Rozvoj nutričních věd zabývajících se výzkumem výživy z hlediska zdraví	54
1.10 K psychologii příjmu jídla	59
1.11 Poznámka: Sociální podstata a reflexe jídla ve výtvarném umění	62
2. Kapitoly ze sociálních a ekonomických dějin domácnosti	65
2.1 Vybavení kuchyně. Domácí příprava jídel.	65
2.1.1 Vývoj krbu, kamen, sporáku	67
2.1.2 Nádobí	70
2.1.3 Domácí pečení	72
2.2 Práce v kuchyni a jejich racionalizace	74
2.2.1 Modernizace kuchyní	75
2.3 Uchovávaní potravin	77
2.4 Je kuchyň i nadále komunikačním centrem domácnosti?	80
2.4.1 Kuchařské knihy a rodinné školy	82
3. Diferenciace sociální role mužů a žen v domácnosti	89
3.1 Historie specifické dělby práce a dělby rolí mezi mužem a ženou v zemědělských domácnostech agrární společnosti střední Evropy	89
3.2 Sociální role ženy v zemědělské domácnosti	90

3.3	Sociální role muže v zemědělské domácnosti	98
3.4	Domácí vaření, ekonomika domácnosti a výchova dívek	105
3.4.1	Kurzy vaření a hospodaření v domácnosti	106
3.4.2	Změna sociální role ženy v kuchyni a v rodině současnosti - vliv ekonomiky a změna domácích technologií v sociologických výzkumech	107
4.	Nákupy jídla, industrializace a globalizace jeho výroby a spotřeby	112
4.1	Trendy v nutriční politice	112
4.1.1	Technologie výroby potravin a její důsledky	113
4.1.2	Industrializace výroby potravin v tradiční společnosti zemědělců a řemeslníků	113
4.1.3	Distribuce potravin. Změny trhu.	114
4.1.4	K vývoji přípravy a konzumace jídla	114
4.1.5	Další modernizace potravinářských technologií	115
4.2	K pojmu supermarket	117
4.3	K historii nákupů potravin	120
4.3.1	Čím nás ovládá spotřeba? K psychologii supermarketu.	132
4.3.2	Nákupy masa	134
4.4	Pokračující proces industrializace výroby jídla	137
4.4.1	Fordismus jako základ industrializace výroby potravin	138
4.4.2	Modernizace a technizace domácnosti v souvislosti s nákupy jídla	139
4.4.3	Fast food	140
4.4.4	Internacionalizace chuti oproti národním zvláštnostem	142
4.4.5	Jednotná kuchyně - hotová jídla i do hotelů, restaurantů a hospod	143
4.4.5.1	Racionalizace, regrese i požitek	144
5.	Samozásobitelství 1	147
5.1	Jídlo jako platidlo	151
5.2	Výzkum samozásobitelství různých sociálních skupin před 2. světovou válkou	156
5.3	Výzkum stravovacích zvyklostí v období mezi dvěma válkami	160
5.4	Výzkumy samozásobitelství v posledních patnácti letech	160
5.5	Samozásobitelství ve výzkumech jiných oborů	164
5.5.1	Nutriční epidemiologie	164
5.5.2	Sledování spotřeby potravin	165
5.6.	Současné výzkumy samozásobitelství na venkově	166
5.7.	Závěrečná úvaha a otázka nad samozásobitelstvím	171
	Seznam literatury	177